

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 49
Godina XXV
Maj, 2020.
[str. 163-165]

© Monos 2020

Fikret Ahmetbašić, *Slast zelenih trešanja*

“Bosanska riječ”, Tuzla 2019.

I u ovoj svojoj knjizi, šestoj po redu, Fikret Ahmetbašić nam se otkriva kao pjesnik dječije duše, koji umije stihom pronaći put do dječijih pametnih glavica i čistih srca. Obraćajući se djeci na “njihovom jeziku” pjesnik Fikret Ahmetbašić želi da u njima probudi i razvije plemenite ljudske vrline, kao što je to u pjesmi *U zoo parku*, u kojoj se u malom dječaku javlja sažaljenje prema životinjama koje su nasilno odvojene od svojih prirodnih staništa, zbog čega su sve one tužne, a dječak će to primijetiti.

Jednostavnim, dječijim jezikom, pjesnik želi i da djecu potakne na čuvanje zdravlja, kao u pjesmi *Sladoled*, u kojoj poručuje da, iako ga svako voli, “ako se previše uzme, grlo može da zaboli”.

Ezopovskim stilom u nekim svojim pjesmama Ahmetbašić će djeci uputiti vrlo važne životne poruke. Tako će u pjesmi *Kokin kraj*, Ahmetbašić djeci poručiti da “kao ni koki lisica, ni čovjeku nije prijatelj svako onaj koji mu se lijepim riječima dodvorava”.

Iako kroz cijelu zbirku pjesnik progovara u veselim, razigranim, svijetlim tonovima, optimizam, ljubav prema životu i prirodi posebno dolazi do izražaja u pjesmama: *Proljeće*, *Želje magareće*, *Puž na stazi*, *Lijin plač*, *Pljusak*, *Veselje*, *I miši su školovani*, *Oboljela lisica*, *Susret* i *Igra vjetra Pirka*. U ovim pjesmama cijela priroda dobija ljudske osobine. Ali, i u školi i kod kuće, također, u Fikretovim pjesmama stvari dobijaju ljudske osobine (pjesme *Muke moga kišobrana*, *Zašto plače dnevnik* i dr.).

Osim što u svojim pjesmama u djeci nastoji potaknuti i probuditi plemenita osjećanja i osobine, Ahmetbašićeve pjesme pune su i zdravog, dječijeg humora, koji zabavlja, ali istovremeno i savjetuje i podučava, kao u pjesmi *Ludi odgovori*.

U humorističnom tonu je i pjesma *Siledžija*, kojom pjesnik želi poručiti kako, kad se snage udruže, bude poražen, ponižen i ismijan svaki onaj koji čini nasilje nad slabijim od sebe.

Pjesma *Pet maraka* govori nam na šaljiv način o neobičnom dječijem finansijskom pogledu na svijet, a pjesma *Nogometna karijera* otkriva nam nogometne snove mnogih mališana koji zaista sanjaju da zaigraju za neki slavni nogometni klub, ali se sve završi zvončetom budilnika koji ih ujutro probudi u školu.

Pored svrhe da djecu razveseli i nas-mije, Fikretove pjesme imaju uvijek i jedan uzvišeniji cilj – da ih u svakom pogledu oplemene i nauče: da je najveća vrijednost života izrasti u dobrog čovjeka, da se pravi prijatelji u nevolji dokazuju (pjesma *Dru-garstvo*), da treba poštovati stare (pjesma *U autobusu*), da treba voljeti i štiti prirodu (pjesma *Slast zelenih trešanja*).

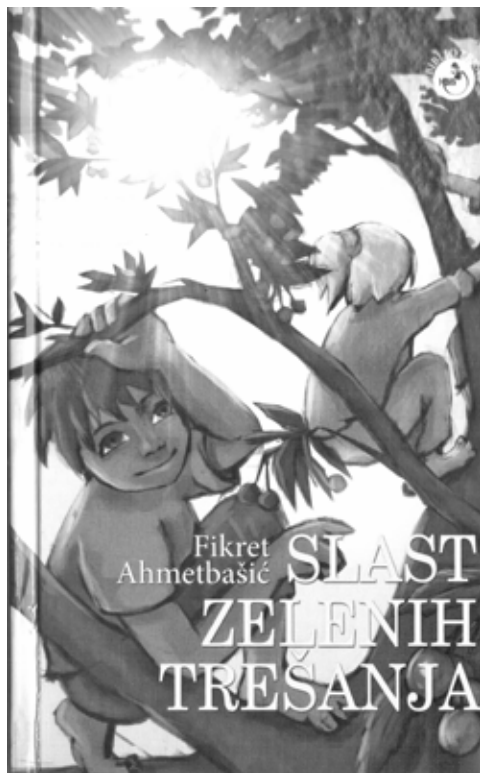
I kada kori i upozorava, pjesnik iz ugla zrelog životnog iskustva, punog razumije-vanja za “magareće godine”, u čopićevskom stilu, upire prstom u “magareću klupu”. Priz-najući da je i on sam nekada morao sjesti u tu klupu, te da, na koncu, nema nijednog djeteta u razredu koje, barem nekad, nije sjelo u tu klupu, pjesnik dječije nestašluke prihvata kao normalan dio djetinjstva i odrastanja.

U stihovima je i dijalog jednog ljutitog oca, kome su u školi otkrili da njegov mali sin ima jedinice iz svih školskih predmeta. Babo sinu prijeti ukidanjem interneta i dopune za mobilni, a u slučaju da sin nastavi sa istom praksom, upozorava ga da ga čeka posao is-pod ljudskog dostojanstva i poštenja.

Pjesma za koju se može reći da stoji na prelazu, ili da pripada i svijetu djece i svijetu odraslih jeste pjesma pod naslovom *San i mašta*. Izgovorena dječijim jezikom, pjesma je, ustvari, do kraja ispunjena realnošću života, koju djeca najčešće promatraju kroz “ružičaste naočare”, a kad odrastu uvide da od toga “ništa nije”.

I za pjesmu *Nenina radost* moglo bi se reći da pripada podjednako i jednom i dru-gom svijetu – svijetu djece i svijetu odraslih. Ovom pjesmom pjesnik kao da šalje poruku i djeci i odraslim – djeci da dočara veličinu ljubavi koju nene gaje prema svojoj unučadi, a odraslim da razdvajanje od djece shvate kao Božiju volju, kojoj se svi moramo povinovati.

Na tom fonu je, također, i pjesma *Najdraža igračka*, u kojoj se motiv plišanog mede, igračke koja je djeci toliko draga i bliska, stavlja u istu ravan sa malim dječā-

kom Sajom, koji je djedu – pjesniku, najdraža igračka u njegovim zrelim godinama.

Pjesma *Šta djeca vole* je, također, u sku-pini pjesama koje Ahmetbašić namjenjuje i maloj i velikoj raji. U ovoj pjesmi nam se Ahmetbašić opet otkriva kao neko ko u dječijim dušama vidi samo “kristalnu čistoću”, koja se tek kasnije otruje zloćom odraslih.

Blizak dječijim strahovima, željama i dječijem viđenju svijeta i života, pjesnik se javlja i stihovima u kojima želi odagnati naj-dublje dječije strahove, poput straha od dok-tora u pjesmi *Kod doktora*.

Pjesničkom parabolom, opet u ezopovs-kom stilu, pjesnik će djeci progovoriti i o bez-razložnoj mržnji u svijetu, čiji uzrok se krije u neznanju i nerazumijevanju.

Iz perspektive zrelog životnog iskustva pjesnik želi da od djece odagna i strah od natprirodnih stvorenja, kojima ih često plaše odrasli, najčešće mame. Kao argument, u ime svoje generacije, pjesnik navodi da su mame

njegovu generaciju plašile vješticama kako bi na vrijeme išli na spavanje, a da niko od njih nije tada znao "da vještice ne postoje".

Pjesnik suosjeća sa dječijim brigama i problemima: osjeća teret preteške torbe malog prvačića (pjesma *Jadi malog prvačića*), a dječaka kojeg zbog male visine zovu "mali" tješi da će odrasti i postati veći.

Ahmetbašić ima razumijevanja i za djecu koja su nestašna, čije nestašluke razumiju jedino djed i nana. Onima koji su baš problematični, kao jedan Enes u pjesmi *Problematicni Enes*, pjesnik predviđa, kao popravnu mjeru, premještanje u drugu školu.

Posebna ideja koja se u Fikretovim pjesmama izdvaja je misao da do rezultata i uspjeha u životu nije moguće doći bez truda i rada. To posebno dolazi do izražaja u pjesmama *Gladni šumski vuk* i *Lijina stranka*, ali indirektno i u pjesmama *Ukro medo kantu s medom*, *Nogometna karijera* i *Krivac je internet*. S druge strane, Ahmetbašić bilježi samo jedan slučaj da ponekad u školi pali i snalažljivost uz manje rada, kao kod jednog Amira iz 9. razreda, ali to pjesnik naziva *Prošnja*.

Jedan od glavnih motiva u poeziji Fikreta Ahmetbašića je škola. Kroz skoro sve njegove pjesme provlači se motiv škole i školskih dana (npr. *Majčina želja*, *Buđenje...*). On

djecu prati od prvog susreta sa školom, od prvog dana kada ih dovedu roditelji, djedovi ili nene (pjesma *Prvačići*). Neki od njih će lakše, a neki teže savladavati školsko gradivo, ali će ipak na kraju svi znati ono što je, čini se, po pjesnikovom mišljenju najvažnije - čitati i pisati.

U poeziji Fikreta Ahmetbašića i školski prostor čudesno oživljava kada ga ispuni dječija graja. U pjesmi *Školsko zvono* opisana je tuga jednog malog školskog zvona, koje cijeli raspust tuguje jer ne može oglasiti "ni početak ni kraj časa", a u život će ga povratiti ponovo dječiji prstić, kada se djeca vrate u školu.

U cjelini gledano, po bogatstvu pjesničkog izraza, jednostavnosti i pitkosti stila, raznovrsnosti tematskog spektra pjesama, po mjeri pozitivnog humora i optimizma prožetog pozitivnim životnim vrijednostima, ova zbirka pjesama koju Fikret Ahmetbašić poklanja svojim malim-velikim prijateljima, zaslužuje da dođe u dječije ruke, ali i da pronade svoje mjesto u nekim budućim antologijama bh. i svjetske dječije književnosti, kao i u osnovnoškolskim udžbenicima maternjeg jezika i književnosti.

Dr. sc. Senad Čeliković